

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Alexandru Macedonski

1854-1920

Alexandru Macedonski

EXCELSIOR

Editura

PRUT INTERNAȚIONAL

De-aș fi ori încă nu pe ducă,
Mă simt la fel cu orișicine:
Clipire-nchisă-ntre suspine,
Și-ntre năluci ce pier – nălucă.

CUPRINS

POEZII 1882

Noaptea de aprilie	5
Noaptea de septembrie	9
Noaptea de iunie	12
Calul arabului	17

EXCELSIOR 1895-1897

Guzlă	19
Valțul rozelor	20
Excelsior	21
Stepa	22
Psalmi moderni	26
I Oh! Doamne	26
II Țărână	26
III Iertare	27
IV Dușmanii	27
V Zburam	28
VI Și-au zis... ..	28
VII Cât am trudit... ..	29
VIII Eram	29
IX N-am în ceruri	30
X Doamne, toate... ..	30
XI M-am uitat	31
Noaptea de noiembrie	33
Sub stele	47
Dormi dulce	48
În răstriște	49
În archangel	50

Cântec	51
Plecare	52
La bestii	53
Naiada	54
Noaptea de mai	55
Noaptea de martie	59
Vaporul morței	63
Pe balta clară	65
Mă uit la cer	66
Noaptea de februarie	67
În noapte	76
În atelier	77
Noaptea de ianuarie	78
Fântâna	83
Comori de aur	84
Ospățul lui Pentaur	85
Neron	89
Înjurați-mă, prieteni	90
Avânt	91
Tu ce ești a naște	94
Se duce	95
Între frunze	96
Leul	97
Epigraf	98
Faunul	99
Noaptea neagră	100
Când aripi	101
Ură	102
Noaptea de iulie	103
Noaptea albă	105

FLORI SACRE 1912

Avatar	106
Noaptea de decembrie	107
Vasul	116
Cântecul ploaiei	117
Rimele cântă pe harpă	118
Lewki	119
O umbră de dincolo de styx	123

POEMA RONDELURILOR 1927

Rondelurile pribege	
Rondelul lucrurilor	124
Rondelul orașului mic	125
Rondelul de aur	126
Rondelul lunii	127
Rondelul crinilor	128
Rondelul țiganilor	129
Rondelul cercetașilor	130
Rondelul plecării	131
Rondelul orașului din Indii	132
Rondelul morii	133
Rondelul contemporanilor	134
Rondelul meu	135
Rondelurile celor patru vânturi	
Rondelul cupei de Murano	136
Rondelul privighetoarei	137
Rondelul trecutului	138
Rondelul oglindei	139
Rondelul domniței	140
Rondelul orașului de altădată	141

Rondelul orelor	142
Rondelul ajungerii la cer	143
Rondelul cititorilor	144
Rondelul coroanelor nepieritoare	145
Rondelurile rozelor	
Rondelul rozelor ce mor	146
Rondelul lui Sadi	147
Rondelul rozelor din cişmegei	148
Rondelul marilor roze	149
Rondelul beat de roze	150
Rondelul cascadelor de rose	151
Rondelul privighetoarei între roze	152
Rondelul rozelor de august	153
Rondelul rozei ce înfloreşte	154
Rondelul lui Sadi ieşind dintre roze	155

RONDELURILE ROZELOR DE AZI ŞI DE IERI

Rondelul rozelor de azi şi de ieri	156
Rondelul nopţii argintate	157
Rondelurile Senei	
Rondelul înecaţilor	158
Rondelul florilor de lună	159
Rondelul Parisului iad	160
Rondelul dezastrului mondial	161
Rondelul uriaşului	162
Rondelul ticăloşilor	163
Rondelul înălţimilor	164
Rondelul Franţei burgheze	165
Rondelul duminicilor de la Bellevue	166
Rondelul sfârşitului	167

Rondelurile de porţelan	
Rondelul lui Tsing-ly-tsi	168
Rondelul podului de onix	169
Rondelul pagodei	170
Rondelul apei din ograda japonezului	171
Rondelul muzmeiei	172
Rondelul opiumului	173
Rondelul Mării Japoneze	174
Rondelul crizantemei	175
Rondelul Ioshiwarei	176
Rondelul chinezilor din Paris	177
Epigraf final	178

*Eram puternic împărat:
Prin suflească poezie,
Prin tinerețe, prin mândrie,
Prin chip de înger întrupat.
Mi se-mplinea orice dorință,*

*Era o lege-a mea voință;
Râdeam de orice dușmănie...
Prin suflească poezie,
Domneam de soartă ne-ncercat.*

Eram puternic împărat.

Alexandru Macedonski

POEZII 1882

NOAPTEA DE APRILIE

Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment! Și-n el o viață de un secol am trăit!
Pentru tine ce-am fost însă? Tot ce-ai fost și pentru mine.
Un capriciu de o clipă pe-ale inimii ruine!
Iată tot. Fără-ndoială, noaptea, c-o vei fi uitat
Și te miri de întrebare precum însumi sunt mirat;
Unul ș-altul, de atuncea, multe nopți avem de-acele
Ca să ne-amintim de toate, este foarte-adevărat!
Dar secretul întrebării, cunoscut inimii mele,
Nu e-al meu să-l dau pe față, și-ți rămâne a ghici
Pentru ce aceste vorbe vin pe buze-a-mi rătăci:
„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit? ...
Un moment!... Și-n el o viață de un secol am trăit!“

Eram tineri deopotrivă, visători ca Poezia,
Grațioși ca Tinerețea, dulci ca două sărutări
Care-aprind pe buze rumeni ale dragostei-mbătări!
Tu în arte, eu în versuri, ne-ncepuserăm solia,
Viitoru-n față noastră surâdea, și între noi
Sta capriciul molatic; iar deschis pentru-amândoi
Se afla Musset pe masă. Mai ții minte, spune-mi oare,
Frazele armonioase din poema-ncântătoare,

ReCând perdelele alcovei tresăreau? Când Rolla mut,
În beția cea din urmă sta cu sufletul pierdut!
Marion, pe-ale lui brațe, o copilă! cumpărată
Pe preț d-aur, de la mă-sa se zbătea nevinovată!...
O! De ce n-am fost ca Rolla și ca el să fi făcut
A-mi fi noaptea cea din urmă noaptea ce-am păstrat
în minte?...

Câte suferințe astfel nu mi-aș fi cruțat, și cât
N-aș dormi acum de bine printre mutele morminte,
Unde scapi de scârba lumii și de-al traiului urât!

Spune-mi, draga mea... Mă iartă că era să-ți zic pe nume!...
Poți să fii cu o femeie, dar, de ești un om de lume,
Trebuie după aceea doamnă ca să-i zici, și eu,
Care fac din lume parte, ca un om cu manieră,
Pot să sar pe ici, pe colo, câte-un gard din drumul meu...
Însăși le-ai sărit adesea... Să sar însă-o barieră...
Nu e-n gustul dumitale și nu poate fi-ntr-al meu!...
Doamna mea, dar. Mai ții minte?... Eu nu uit nimic...
Încât

Focul ce ardea în sobă parcă-l văd. Tușei p-atunce
Și credeai că Moartea, grabnic, are-n groapă să te-arunce:
Ea luă amorul nostru și se mulțumi pe-atât!
Este-adevărat, desigur: Nu făcusem jurămintе
Ca să ne iubim o viața cum se face-obicinuit!
Un capriciu de o noapte are altfel de cuvinte
Și cu toate-aceste, o clipă cât un secol ne-am iubit!
Luna nu era în ceruri ca s-o am de mărturie,
Și-nchizându-și somnoroase ochii lor pătrunzători,

Stelele nenumărate de pe bolta azurie
Dormeau duse prin văzduhuri sub o grea manta de nori!
Ușa chiar era-ncuriată. Iar pe ulița deșertă
Câțiva nătărăi de frunte se luaseră la ceartă,
Atrăgând de la fereastră pe un curios gardist,
Care, strâns la cataramă, în mundiru-i de cazarmă,
Dup-o lungă sărutare, auzise-n casă larmă...
Precum vezi, n-am nici un martor, și e lucru foarte trist!...
Lemnele trosneau sub flăcări și se-ncovoiau în două,
Însă în cenușă mută de atunci s-au prefăcut,
Că de-ar ști ca să vorbească revenind la viața nouă,
Multe-ar mai putea să spună ele, care ne-au văzut!

A! de n-ai uita nimica din momentele trecute,
Dacă noaptea de aprile ți-a rămas în suvenir,
Vino, vom sorbi din cupa fericirilor pierdute.
Zilele vor curge line după-al nopților delir!
Sunt atât de tânăr încă, inima mi-e-atât de plină,
Buzele-mi șoptind un nume după dragoste suspină!
E ciudat, fără-ndoială, – că sunt ani întregi de zile –
Să-mi reamintesc de-o noapte printre nopțile de-aprile,
Și cu gândul dus la tine, visător, să mă trezesc
Cu o patimă în suflet și în inimă c-un nume
Ca să-mi fluture pe buze și să-mi spuie ca iubesc!
E ciudat, și n-am ce zice, dar ciudat așa cum este,
Face parte integrantă din a dragostei poveste:
Inima este-o enigmă și iubirea un mister,
Le urmez, și iată totul: să le înțeleg nu cer!
De e scris însă departe unde te-află-acuma, doamnă,

Resp. Să uiți nopțile de-aprile pentru nopțile de toamnă
Și să râzi de-aceste versuri ale sufletului meu,
Uită-le, dar lasă-mi dreptul ca să nu le uit și eu,
Și să-mi zic ca mângâiere pentr-o patima adâncă:
„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?
O mai ții tu minte încă?...
Într-o clipa trecătoare cât un secol am trăit?“

NOAPTEA DE SEPTEMBRIE

(La muză)

Atunci când după zile de lungă așteptare
Îmi apăruși deodată zâmbind, sufletul meu,
Crezui că ești un înger, de pace și scăpare,
Trimis să mă re-ntoarcă la bunul Dumnezeu.

Tu nu erai un înger, cerească nălucire,
Dar cugetu-mi atuncea la pace se-voi...
Ți-am dat a mea junie, mi-ai dat a ta iubire
Și scepticul îndată de cer nu se-ndoi!

Mi-ai zis: Poetul are o misiune sfântă...
El trebuie să creadă și n-am mai cercetat.
Poetul e o harpă: nu cugetă, ci cântă
Chiar el nu se-nțelege, dar este ascultat!

Prin lumile luminii se-ntraripă să zboare
Și-n urma sa deșiră frumoși mărgăritari,
Pământu-n depărtare îl lasă sub picioare
Și-mbrățișează totul cu aripile-i mari!

Și m-am suit atuncea în cerurile mute,
Și cerurile mute atuncea mi-au vorbit,
Eternul în tot locul vibra pe întrecute,
Iubită nălucire, de ce m-ai părăsit?

În sufletu-mi de tânăr era-ntunerice mare,
Eram ca și o barcă lipsită de cârmaci,
Veniși, făcuși lumină! Suflași, și c-o suflare
Făcuși să-ntindă pânze vâslașul nedibaci!

Prin funii, făcuși vântul să treacă-n armonie,
Și fiecare notă zbura pe câte-un val,
Priveam... și fermecată, cereasca Poezie
Îmi surâdea voioasă șezând pe-un verde mal!

În jurul bărcii mele, un stol de nereide
Venea ca să se joace cu părul râurând,
Aș fi putut chiar cerul atuncea a-l desfide,
Cu cerul eram însă, și cerul mi-era blând!

Zâmbeam la orice rază venea să mă mângâie,
Eram senin și vesel și Orient și-Apus,
Și sufletu-mi întocmai ca fumul de tămâie
Pe-o notă de-armonie se ridica în sus!

Furtuna de atuncea gemu trecând pe mare,
Catartele de trăsnet cu zgomot s-au zdrobit...
În voia soartei mele lovind cu ne-ndurare,
Cerească nălucire, de ce m-ai părăsit?

M-a dus desigur vântul la maluri și pe mine,
Dar inima din pieptu-mi de stânci s-a sfâșiat,
Și nu mai cred acuma în rău, și nici în bine...
În portul disperării furtuna m-a băgat!

În lume de-am fost, însă, ursit de-o crudă soartă,
Să am sfârșitu-acesta, de-aș face orișice,
Mai bine-ar fi fost poate să-mi lași simțirea moartă...
Când poți vorbi cu vorba, cu inima de ce?

Ai dat tu oare viață la inima-mi copilă
Spre a putea mai bine să sufere-ntr-o zi,
La nimenea să n-afle nici crezământ, nici milă,
Și-n van de suferințe să-ncerc a o păzi?

I-ai dat tu oare viață, dintr-însa spre a face
Femeia cea de uliți ce n-are vrun secret,
Prostituata vilă, ce plânge pentru-a place,
Bacanta despletită l-al traiului banchet?

Și facla unor gânduri atâta de funebre,
Pe loc ce se aprinse de ce să n-o fi stins?
Căci lacrimile-aceste, de-ar rămânea celebre,
Și tot era mai bine în groapa rece-ntins!

Încai de-aveam pe lume vreo altfel de menire,
Încai de-aș putea zice și eu că am trăit!
Dar nu; n-am trăit încă, și-n scurta-mi viețuire,
Abia mi-e dat a zice, atâta: „Am iubit!“

O! Muză, vezi acuma cum viața mă doboară!
O! Muză, ai fost crudă favoarea ta să-mi dai!
Ai zâmbet de sireni și sărutări ce-omoară,
Pe când nici imortale de-ajuns pentru morți n-ai.

NOAPTEA DE IUNIE

Musset a cugetat-o sorbind a ei răcoare
 Și stelele de aur din cerul luminos,
 Și tainica natură în falnica-i splendoare,
 Și tot ce se-ntrevede în haos, sus și jos,
 Și tot ce este-n suflet ca sfântă inspirație,
 Și tot ce este-n creier ca vis sau cugetare,
 Și tot ce este-n inimi ca patimi ori simțiri,
 Pe când, pe rând, veni ră cu dulci însuflețiri
 S-alunece pe harpă-i, încet, ca o suflare
 Ce-mprăstie prin aer parfum de trandafiri;
 Musset a cugetat-o, dar el n-a scris-o. Oare
 Voi-va astăzi Muza din ceruri să coboare,
 În mantia-i eternă de aur și de-azur,
 Și tocmai de la Sena, ce curge maiestoașă,
 La Dâmbovița noastră, îngustă și tinoasă,
 Să facă să revibre divinul ei murmur?

Și noi avem desigur un cer curat și-albastru
 Și inime voioase și inime-n dezastru,
 Și noi avem în aer parfum și melodii;
 Avem pe Heliade; Alecsandri, un astru;
 Avem Bolintinenii cu sfinte rapsodii;
 Avem Depărătenii, precum și Franța soră,
 Avut-atâtea genii apuse-n auroră,
 Dar ce n-avem, desigur, sunt suflete să salte,
 Sunt limbi ca să vorbească cu vocile înalte,
 De-aceia care cântă și mor necunoscuți,
 Pierduți pentru-omenire și țara lor, pierduți!

A! Tu plângeai amar, poete al durerii,
 Atunci când a ta voce invidiei provoca,
 Dar tu aveai cu tine lăstarele puterii,
 Căci mândra tinerime mereu te invoca.
 Cu tine n-aveai tronul, indiferent la toate;
 Un Ludovic cel mare în Franța nu domnea;
 Dar tu aveai aceea ce nimeni n-are poate:
 Amici care să plângă când sufletu-ți plângea!
 Femeia răspunsese la sacra ta iubire,
 Bărbatul răspunsese la amicia ta,
 Și cântecele tale zburau la nemurire,
 Și nimeni nu le uită și nu le va uita!

Tu n-ai murit de foame în trista ta cădere,
 Și n-ai văzut în lacrimi pe mumă-ta-n durere,
 Prin cântecele tale născuși neatârnat,
 Și Muza ta duioasă poet te-a consacrat,
 Dar ea totdeauna nu zise: „Mergi, poete,
 Să fii numai ca martor 1-a zilelor banchete
 Și-o viață dureroasă în lume să târăști“...
 Iar când voia să fie de lauri coronată,
 În taină să se-ncline pe fruntea-ți inspirată,
 Puteai în candelabre s-aprinzi ca s-o primești,
 Făclii nenumărate, sub care să păleşti,
 Cu tâmpla rezemată de mâini, o-ntreagă noapte,
 Și până despre ziuă s-ascuți ale ei șoapte,
 Și-apoi s-adormi de somnul ființelor cerești!